

Valtider genom skeptiska glasögon

Få bör ha missat att 2018 är ett valår; om inte annat har man nog märkt det på att tonläget i debatten, både från politiker och partianhängare, blir allt högre ju närmare den 9 september vi kommer. När den mentala mattheten över den upptrissade debatten gör sig påmind kan man le lite snett och dra sig till minnes ett citat av Groucho Marx:

Politik är konsten att söka efter problem, finna dem vare sig de existerar eller ej, diagnosticera dem felaktigt och förespråka fel botemedel.

Citatet är typisk för Groucho Marx' humor – på en gång lite larvigt, på samma gång välformulerat och uppmuntrende till eftertanke. Problemet är bara, i likhet med många "Einstein-citat" som poppar upp titt som tätt och överallt, att det är felattribuerat; citatets upphovsman är



en brittisk politisk författare och publicist från första halvan av 1900-talet vid namn Ernest Benn. Men vem har hört talas om honom? Det känns ju mycket mer tillfredsställande att slänga sig med ett bra citat i kombination med ett välkänt namn, än att säga något vitsigt och sedan attribuera det till någon okänd Urban Johansson från Svedmyra; det får inte riktigt samma genomslag.

På så sätt kan det kännas lite trist att kolla och dubbelkolla allt; man vill ju inte vara en "party pooper". Men man kan ju fundera kring vad som händer med den inställningen i en större skala, säg i en uppkopplad, global sociala medier-värld med ett överflöd av information och desinformation i en salig röra. Kan man lita på någonting man läser? Som enskild person blir det överväldigande att känna sig nödgad att ifrågasätta allt; man har annat för sig i livet. Dygnet's timmar räcker inte till och något vill jag ju

lite avslappnat kunna skvallra med grannen om.

Tack och lov finns det människor, organisationer och andra rörelser som kan hjälpa oss med att bedöma trovärdigheten hos källor. En av flera positiva motreaktioner till den allt mer faktaresistent samhällsdebatten är samarbetet Faktiskt; en gemensam redaktion bestående av medarbetare från Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Sveriges Radio, Sveriges Television och KIT som faktagranskar påståenden i den offentliga debatten i Sverige och avslöjar ”fake news”.

För att göra en pastisch på det inom skeptikerkretsar vanligt förekommande konstaterandet att om något låter för bra för att vara sant, så är det troligen det; om en nyhet eller ett uttalande är extra uppseendeväckande, så kan det finnas en mycket god anledning att titta närmare på saken. Ett upprörande citat kan vara taget ur sin kontext och därmed vara totalt missvisande. Det kan vara felattribuerat eller aldrig ens ha yttrats. Det kan förstås även vara fullständigt korrekt och därför vara värt att notera. Oavsett så behöver det kontrolleras för att man ska vara säker på att citatet används på rätt sätt.

I valtider som denna – full med filterbubblor och algoritmer som sorterar ditt nyhetsflöde åt dig baserat på dina intressen, knattrande ryska trollfabriker och labila världsledare som för twitterkrig mot varandra – kan det vara värt att fundera ett extra varv på varför du väljer den valsedel du gör.

Ett fullspäckat nummer med politik som röd tråd väntar. Förhoppningsvis finns det ännu några lugna sensomardagar kvar för att frotera sig i lite skeptisk läsning. 📖